БYХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

ОКТЯБРЬ
11
среда
1939 он
№ 236 (2936)
Сэн 10 мүнгэ

БУРЯТ-МОНГОЛ YНЭН

ВКП(б)-эйн Б-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

НЮТАГУУДДАХИ СОВЕДVVДЭЙ ҺУНГАЛТАНУУДТА БЭЛЭДХЭЛГЫН ГОЛ ТVЛЭГ VE

Үдэр ерэхэ бүри, нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалтанууд ойртожо байна. Предприятинууд, учреждениннүүд, колхозууд ба һунгуулиин участогууд дээрэ, агитационно хүдэлмэри улам бүри үргэнөөр ябуулагдана. Хэдэн арбаад мянган агитаторнууд болбол нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Положенииие ба һунгалтануудай угаа ехэ политическэ удхашанарые ажалшан арадзондо үргэнөөр ойлгуулжа байна. Мүнөө сельсоведүүд, поселогуудай соведүүдэй членүүд хадаа өөһэдынгөө хүдэлмэринүүд тушаа отчедуудые хэнэ.

Республикын бүхы районууд—аймагуудта, городуудта һунгуулиин округууд, һунгуулиин участогууд ба комиссинуудые байгуулха тон ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Болохоо байгаа һунгалтанууд хадаа Верховно Соведүүдтэ һунгалтануудһаа, организационно ба техническэшье талаараа тон сложно байха. Ганса Улан-Удэ городой территори дээрэ, ажалшадай депутадуудай городской Соведтэ һунгалтын 262 округууд, городдохи райсоведүүдтэ һунгаха 212 округууд ба бүхы дээрээ 60 участогууд байгуулагдаа; эдэ округуудай ба участогуудай комиссинуудта 3 мянга шахуу хүнүүд хабаадалсаха. Тарбагатайн аймаг дотор, сельсоведүүдтэ һунгалтын 158 округууд ба райсоведтэ һунгаха һунгуулиин 25 округууд эмхидхэгдээ; эдэнэй комиссинуудтань 863 хүнүүд хүдэлмэрилхэ байна. Энээнһээ гадна, Улан-Удэ городой предприятинууд, учреждениннүүд ба бусад организацинуудта 10 мянга шахуу агитаторнууд, Тарбагатайн аймагта—300 шахуу агитаторнууд хүдэлмэрилнэ. Бүхыдөө манай республика дотор хэдэн мянган округууд ба участогууд эмхидхэгдэхэ байна. Эдэ цифрнүүд дээрэһээ, болохоо байгаа һунгалтануудай угаа ехэ ба үргэн хэмжээтэй байһань элирнэ.

Агитколлективүүд, агитаторнууд хадаа һунгалтануудта бэлэдхэл тушаа өөһэдынгөө тон харюусалгатай ба хүндэтэй зорилгонуудые зүбөөр ойлгожо, һунгагшадай дунда агитационно-массова хүдэлмэриие бүхы хэмжээгээрэнь дэлгэрүүлжэ байна. Тэдэнэр хадаа һунгалтанууд тушаа хүдэлмэринүүдээ ажахын ба политическэ хүдэлмэринүүдтэй зохилдуулан ябуулжа, тон һайн показательнуудые түйлана. Тарбагатайн аймагай «Красная заря» колхозой дэргэдэхи, 14 агитаторнуудай составтай агитколлективэйхид (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Ловцов) сентябрь һарын торшо соо, 7—9 занятинуудые үнгэргэжэ, эдээндээ 1400 колхознигуудые хандуулаа. Уриһаламжанууд тухай правительствын тогтоолнуудые, агитационно хүдэлмэринүүдтөө зохилдуулан ябуулһанайнь результадта, тус колхозой колхознигууд болбол уриһаламжынгаа мүнгэ оруулгые болзорһоонь урид дүүргөө. Мүн, Алтайн хизарай Белоглазовска районой ба Боготольска районой колхознигуудай опыдуудые ба методүүдые колхознигуудай дунда үргэнөөр ойлгуулжа, колхоздоо таряа уялгаар специализированно звенонуудые эмхидхэлгые түйлаһан байна.

Яруунын аймагта һунгуулиин участогууд дээрэ 288 агитаторнууд, тэдээнһээ 96-нь коммунистнууд, 102 комсомольцууд, 116 партийна бэшэ хүнүүд хүдэлмэрилнэ. Ульдергын сельсоведэй дэргэдэхи агитколлетив болбол арадзоной дунда һунгалтанууд тухай Положениие ойлгуулга тушаа һайнаар хүдэлмэрилнэ: беседнүүд ба групповой занятинуудта 151 хүнүүд хандуулагдаа, агитколлективэй хүсөөр колхозуудта ханын газедүүд гарагагдана.

Һунгуулиин участогууд хадаа урда болоһон һунгалтануудайхиһаа нилээд олон байха ушарһаань, ханын газедүүдэй тоонь хэдэн дахин урагаха байна. Ханын газедүүдэй угаа олон активистнуудай туһаламжаар, партийна, советскэ организацинууд ба районно, республиканска газедүүд хадаа һунгалтануудта бэлэдхэлдэхи дутуу дундануудые ба хазагайруулгануудые саг соонь элирүүлхэ ба усадхаха аргатай болоно. Ханын газедүүд болбол һунгагшадай массада түшэглэхэ, тэдээнһээ үргэн актив байгуулха ёһотой. Ханын газета хадаа агитаторай, кружогуудай ба агитпунктнуудай хүдэлмэриие дүүргэнэ.

Энээнтэй хамта, районно газедүүд болбол ханын газедүүдтэ саг үргэлжэ шэнжэлэлгэ хэхэ, һайн опыдуудынь толиложо ба дутуунуудыень эридээр элирүүлэн, тэдээндэ конкретнээр туһалалсаха ёһотой. Районно газедүүд хадаа һунгуулиин округ, участок, агитпункт бүхэнтэй нягта холбоотой байжа, һунгагшадай дундаһаа өөһэдтөө активтай болохо, агитаторнуудта ба һунгагшадта туһаламжа бологон, консультационно ба агитационно элдэб материалнуудые үргэнөөр толилохо зорилготой. Гэбэшье, манай районно газедүүд энэ талаараа тон лэ багаар хүдэлмэрилнэ.

Һунгалтада амжалтатай бэлэдхэл ба тэрэниие отличноор үнгэргэлгэ болбол агитаторнууд, агитколлективүүд, газедүүдые партийна организацинууд хэрээр хүтэлбэрилнэб, тэрээнһээнь ехээр дулдыдаха байна.

Һунгалтануудай болохо үдэрэнь бүри ойртоо. Бүгэдэарадай энэ политическэ кампани хадаа манай орон дотор угаа үргэнөөр дэлгэрэжэ байгаа ажалай энтузиазм, үйлэдбэриин дэбжэлтэтэй тудалдана. Улаанпролетарцуудай инициативаар манай агууехэ, илагдашагүй орон дотор октябриин урда тээхи социалистическэ соревновани хүсэн түгэс долгёор дэлгэрэжэ байна. Хүдэлмэришэд, колхознигууд ба интеллигентнэр хадаа октябрьска соревнованида оролсон, нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалтануудые шэнэнүүд илалтануудаар угтаха гэһэн уялгануудые абана.

Энэ ушарһаа, нютагууддахи партийна, комсомольско ба советскэ организацинууд болбол һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулхадаа, ажалшан массын энтузиазмда ба дэбжэлтэдэнь түшэглэхэ, тэдэнэй инициативые үргэнөөр дэмжэхэ ёһотой.

ОКТЯБРИИН УРДА ТЭЭХИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ СОРЕВНОВАНИДА ОРОЛСОЕ!

Бурят-Монголой бүхы колхознигууд ба колхозницануудта

Бидэнэр хадаа. Агууехэ Октябрьска Социалистическэ революциин XXII-дохи ойе манай алдарта Улаан Армида достойно, Ленин—Сталинай агууехэ партида достойно шэнэ илалтануудаар угтахые уряалһан, «Красный Пролетарий“ заводой хүдэлмэрилэгшэдэй бэшэгые тон халуунаар зүбшэн хэлсээбди. Бидэнэр болбол Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованида оролсожо, племфермынгээ фуражна үнеэн бүхэнһөө дунда жэшээгээр жэлдээ 2500 литр һү һааха гэжэ уялга абаа һэмди. Манай колхозой һаалиша нүхэр Жалсанова Долгор болбол 8 һарын торшо соо фуражна үнеэн бүхэнһөө 2026 литр һү һаажа, жэлэйнгээ планиие 88,4 процент дүүргэбэ. Мүн тэрэшэлэн, һаалиша нүхэр Жамбалова Ныжит гэгшэ нэгэ үнеэнһээ 1633 литр һү һаажа, планаа 95 процент дүүргээ. Тугалнуудаа хүсэдөөр харууһалжа абаха гэһэн уялгаая хүндэтэйгөөр дүүргээбди. Һаалиша Лобсанова Долгор эрхим показатель нуудые түйлажа, бүхы тугалнуудаа бүрин хү сэд харууһалаа.

Малажалые хүгжөөлгынгөө гүрэнэй планиие октябриин 1-дэ 108 процент дүүргээбди.

Хабарай тарилгын кампаниие хүдэлмэриин 9 үдэрэй торшо соо эрхимээр дүүргээ һэмди. Мүн, хуряалгын кампанидашье бага бэшэ амжалтанууд түйлагдаа. Таряанай һурилэлгые октябриин 6-да дүүргэжэ, таряа сохилгые энэ һарын 8-да дүүргээбди. Натуроплата тушаалга ба гүрэндэ үрэһэнэй ссудые бусаалга октябриин 1-дэ дүүргэгдэнхэй.

Хуряалгын үедэ манай түрүүшүүлэй зэргэнүүд нилээд ургаа. Сенкосилкын машинист нүхэр Чимитов Найдан болбол сменэдээ 4 гектар сабшаха нормотой аад. һайн шанартайгаар 5 гектар хүртэр сабшагдаг һэн. Жатка-самосброскын машинист нүхэр Иван Акшеев болбол үдэртөө 7 гектар таряа хададаг байгаа. Молотилгын машинист нүхэр Банзаракцаев Балжи, машинаяа нарин нягтаар харууһалһанайгаа ашаар молотилкоёо сутка бүридэ 20 часһаа доошо бэшэ хүдэлмэрилүүлгые түйлаһан байна. Энээнэй результадта, Даша-Нима Чимитовэй бригадань сменэ соогоо 10 тонн таряа сохихын орондо, 12-13 центнер хүртэр сохидог байгаа.

Намарай пар хахалалгын планиие дүүргэлгээрээ нэгэ бага гээгдээбди. Энэ гээгдэлгые усадхахын тула, тракторна бригададаа туһаламжа бологон, октябриин 7-һоо 60 моридые пар хахалалгада гарагаабди.

Гадна, жэл ерэхэ бүри манай колхозой стахановцуудай тоонь олошоржо байна. Энэ жэлдэ колхозоймнай 16 түрүү колхознигууд хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшадаар баталагдаа һэн. Тэдэнэй дунда, һү һаалгада жэлһээ жэл бүри үндэр показательнуудые харуулдаг һаалишад Лобсанова Долгор ба Дампилова Ханда гэгшэд тоологдоно. Һаалиша нүхэр Будаева Циван хадаа тугалнуудаа нэгышье ухулэнгүйгөөр харууһалжа, зургаа һаратай тугалнуудай шэгнүүрыень сутка бүридэ 839 граммаар нэмэдэг байгаа.

Малнуудтаа дулаан ба садхалан үбэлжэлгые бэлэдхэхын хэрэгтэ, тэдэнээ дулаан байрануудаар, тэжээлээр хүсэд хангахабди. 160 тонн тэжээлые силосдо дараабди. Бидэнэр болбол улаанпролетарцуудай уряалые халуунаар дэмжэжэ, Октябриин урда тээхи социалистическэ соревнованида оролсон, Агууехэ Октябрьска Социалистическэ революциин XXII-дохи жэлэйнь ойе эрхим жэшээнүүдтэйгээр угтахыень республикын бүхы колхознигуудые уряалжа, өөһэдынгөө зүгһөө доорo дурасагдаһан уялгануудые абанабди:

Общественнэ малажалые саашадань хүгжөөхын ба бүхэжүүлхын зорилгоор, зоотехническэ бүхы заабаринуудай ёһоор, октябриин 20 хүртэр 140 толгой тугалнуудай дулаан телятник ба 12 толгой малнуудай түрэхэ байрануудые бариха.

Ноябриин 1 хүртэр 500 толгой хонидто овчарник, 125 толгойдо малай байрые планһаа үлүүлэн барижа дүүргэхэ.

Энэ оной ноябрь һарада киноустановкотой ба 360 хүнүүдэй колхозно клуб барижа дүүргэхэ.

1940 оной январиин 1 хүртэр электростанциин барилга ба монтажые дүүргэхэ.

Энэ жэлдэ, 70 айлнуудай гэрнүүдые хүсэдөөр электрофицироважа, колхозойнгоо шэнэ центртэ зөөхэ.

Октябрь һарада колхозой правлениин гэр, 20 хүнүүдэй колхозно гостиница ба үдэртэ 500 хүнүүдэй угааха баниин барилгые дүүргэхэ.

Мяха-һүнэй продуктнуудые ба овошые, мүн тэрэшэлэн ноохо, араһа г. м. тушаалгаараа бүхы уялгануудые дүүргэхэ.

Түлнүүдые хүсэдөөр харууһалалгые түйлаха.

Һү һаалгын нормые дүүргэхэ. Бүхы һаалишанууд хадаа 12-12 үнеэдые харууһалдаг һаань, 20 үнеэдые харууһалдаг болхыень хангаха.

Колхознигуудай гэрнүүдтэ ариг сэбэрые наряар сахиха.

Таряалангай площадь ба сабшалангые һайжаруулхын тула, агротехническэ заабариин ёһоор, 200 гектар газарта наг шэбхэ адхаха.

Энэ намар 750 гектар сабшалангай газарые үһалха.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудай даалгабаряар: колхозой правлениин түрүүлэгшэ Очиров Дагба, парторганизациин секретарь Данзанов Тогочи, түрүүлэгшые орологшо — правлениин член Аюшеев Шагдар, һаалиша — стахановка Дампилова Ханда, тугалша—стахановка Будаева Циван, полеводческо бригадын бригадир—стахановец Чимитов Даша-Нима, адууша-стахановец Аюшеев Иван, тракторист—комбайнер стахановец Гомбоев Балдан, һаалиша Жалсанова Долгор, һаалиша Цыденова М.

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставка.
Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) ХАБВ-ын „Деревнидэхи шэнэ зүйлнүүд“ гэһэн таһагай консультант-архитектор Л. В. Жигардлович болбол колхознигуудай байрын проект тушаа Вологодско областиин колхозуудай түрүүлэгшэнэр В. Богурова ба А. Захаровые консультироважа байна.
(ТАСС-ын фото-клише)

НЮТАГУУДДАХИ АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ СОВЕДҮҮДТЭ ҺУНГАЛТАНУУДТА ЭРХИМЭЭР БЭЛЭДХЭХЭ

Минии агитаторска хvдэлмэри

Нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалтануудта жэшээтэ һайнаар бэлэдхэлгэ хадаа бүгэдэ ажалшадай арюун уялгань болоно. Манай (Наркомпросой дэргэдэхи) партийна организаци болбол агитационно хүдэлмэри ябуулхые намда даалгаһан байна. Энэ—тон ехэ найдалга! Агитатораар хүдэлмэрилэлгэ болбол коммунистнууд ба активистнууд бүхэнэй боевой зорилгонь мүн. Участогайнгаа һунгагшадай дунда агитмассова хүдэлмэриие түлэг ябуулжа байнабди. Минии хүдэлмэрилдэг участогай һунгагшад активнаар һуралсана. Занятидаа аккуратна ерэдэг. Кружогой хүдэлмэридэ бултадаа һайнаар, эмхитэйгээр хандадаг. Өөрынгөө „һурагшадта“ книгэнүүдые, нэмэлтэ материалнуудые гэртээ уншаха даабари үгэдэгби. Хамта дээрэ 10 шахуу занятинуудые ба 4 дахин хөөрэлдөөнүүдые хээб.

Заняти, хөөрэлдөөе һайнаар, һонирхолтойгоор үнгэргэхын тула наглядна материалнуудые: карта, диаграмма, альбом гэхэ мэтые хэрэглэдэг байнаб. Темэдээ хабаатай нэмэлтэ материалнуудые—газета ба журналнуудые. литература саг үргэлжэ уншадагби.

Гадна, һунгагшаднай СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэбэшэ IV сессиин материалнуудтай танилсажа байна. Баруун Украина ба Баруун Белоруссиин манай нэгэшүһэта ахадүүнэрые хамгаалалгадаа абаха тухай СССР-эй правительствын сэсэн шиидхэбэри ба нүхэр Молотовой хэлэһэн үгэ тушаа хөөрэлдөөнүүд хэгдээ. Бусад уласхоорондын асуудалнууд тухай, манай эхэ орон—СССР доторхи һонинууд тухай хөөрэлдөөнүүд ябуулагдана.

Һунгагшад хадаа олон-янзын асуудалнуудые табидаг. Тэдээндэнь тодорхой харюунуудые үгэхые оролдоноб.

Зүгөөр, наркомпросой дэргэдэхи парторганизаци болбол бидэниие үшөөл хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ.

Агитаторнуудые 7 хоног соо 1 дахин суглуулжа, хүдэлмэриинь опыт ба метод тухай хэлсэхэ, ападалдуулха шухала.

Энэ хэмжээябуулгые бодото дээрэнь бэелүүлхые эрэгдэнэ.

Шатилова.
—Бурнаркомпросой дэргэдэхи партийна эхин организациин агитатор.

ГЕРМАНСКА ЭКОНОМИЧЕСКА ДЕЛЕГАЦИ ЕРЭБЭ

Энэ оной, октябриин 8-да, экономическа асуудалнууд тушаа германска правительствоһаа тусгаар этигэмжэтэ г. Риттер ба 12 хүнһөө бүридэһэн германска экономическа делегациин толгой г. Шнурре Москвада ерэбэ. Делегацида, арадай ажахын министерствын, газартаряалангай министерствын, түмэр харгынуудай министерствын ба бусад экспертнүүдэй түлөөлэгшэд оролсоно.

Делегацитай хамта, германска пограничная комиссиие толгойлогшо г. Генке ерэлсэбэ.

Центральна аэропорт дээрэ, Гадаада худалдаанай Арадай Комиссарые орологшо нүх. Степанов, Германида байгаа СССР-эй торгпред нүх. Е. И. Бабарин, НКИД-эй протокольно таһагые эрхилэгшэ нүх. Барков, НКИД-эй Центральна-европейска таһагые эрхилэгшэ нүх. А. М. Александров, НКВТ-гэй экспортно управлениин начальник нүх. В. Ф. Иноземцев, НКВТ-гэй импортно управлениин начальник нүх. В. А. Сергеев, НКВТ-гэй договорнуудай таһагай начальнигай уялгые дүүргэгшэ нүх. Д. Д. Мишустин, Берлиндэ байгаа СССР-эй полпредствын нэгэдэгээр секретарь нүх. В. Н.Павлов, Германида байгаа СССР-эй торгпредствын эрхилэгшэ нүх. Г. П. Будяков, НКВТ-гэй протокольно частиин начальник нүх. С. А. Вшивков ба германска посольствын состав, онсо ба бүрин эрхэтэ посол г. фон-Шуленбург толгойтойгоор, ерэгшэдые угтаба.

ТАРЯА СОХИЛГО ДVVРЭБЭ

Хориин аймагай, Красна-Партизанай сомоной, Карл Марксай нэрэмжэтэ колхоз таряанайгаа сохилгые үнгэрэгшэ жэлэйхиһээн нэгэ һара урид дүүргэбэ. Хориин МТС-ын машинист нүхэр Шонхаев болбол молотилкоёо һаадгүйгөөр хүдэлмэрилүүлбэ. Гүрэндэ таряа тушаалгые октябрьска революциин XXII-дохи ой хүртэр дүүргэхын түлөө тэмэсэжэ байна.

Комсомолец.

ҺУНГУУЛИИН ОКРУГУУД

Улан-Удын ПВЗ-гэй 1 ба 2-дохи участогуудай (железнодорожно районой) территори дээрэ, һунгуулиин 131 округууд эмхидхэгдэһэн байна. Тэрээн сооһоо, Улан-Удын Горсоведтэ һунгалтын 71 округууд, городской железнодорожно райсоведтэ һунгаха—60 округууд эмхидхэгдээ.

Гадна, дурсагдагша территори дээрэ һунгуулиин 15 участогууд байгуулагдаа. Тэндэ агитационно-массова хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна.

ҺУРГАГШАД—АКТИВИСТНУУД

Селенгэ. Селен-Думын сомоной Шанаагай эхин һургуулиин һургагшад нүхэд А. Будаева ба С. Балданов гэгшэд агитаторнуудта томилогдожо, нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй һунгалтануудта бэлэдхэхэ хүндэтэ уялга дааһан байна. Тэдэнэр, колхознигуудай дунда агитационно-массова хүдэлмэриие һайнаар ябуулна. Занятинуудаа регулярнаар ба һонирхолтойгоор үнгэргэдэг.

Эндэхи колхознигууд занятидаа активнаар хандажа, агитаторнуудайнгаа хэлэһые анхаралтайгаар шагнадаг. Агитаторнууд, нүхэд Будаева ба Балданов гэгшэд бүхы асуудалнуудтань тодорхой харюунуудые үгэдэг.

Гадна, Советскэ правительствын толгой нүхэр В.М. Молотовой радиогоор хэлэһэн гайхамшаг үгэнүүд тушаа тусхай занятинууд тус сомоной колхозуудай центрнүүдтэ ба малайнь фермэнүүд дээрэ үнгэргэгдөө. Колхознигууд болбол советскэ правительствын сэсэн Сталинска политикые ехэтэ һайшаан, нүх. Молотовой уряаень стахановска хүдэлмэрөөр, шэнэ амжалтануудаар харюусажа байна.

Эдэ хоёр агитаторнууд 8-8 занятинуудые хэбэ. Занятинуудаа бүри эрхим шанартайгаар ба саг соонь ябуулхые найдуулнад.

Ц. Дамбиев.

Агитаторнуудаа хvтэлбэрилнэгvй

Бурмонголлестрестын дэргэдэхи партийна эхин организаци болбол һунгалтануудта һайнаар бэлэдхэхэ тухай, олонто хэлсэһэн байна. Тиигээд, 20 агитаторнуудые томилон олоо һэн. Тэдэ агитаторнуудтаа календарна план табижа үгэһэн ба мүн хоёр-нэгэ дахин консультаци үнгэргэһэн байгаа. Гэбэшье, энээхэн тэдыгээр лэ бүхы хүдэлмэринь хизаарлагдашаһан байха юм. 20 агитаторнуудынь бүхы дээрээ, арай гэжэ 20 гаран занятинуудые үнгэргэһэн байна.

Агитаторнууд нүхэд Калтыхин. Арламов, Воля, Спатров гэгшэд, нэгэшье заняти үнгэргөөгүй байна.

Нимэ фактнууд юу харуулнаб гэбэл, тус парторганизациин секретарь нүх. Кащеев ба тэрэнэй орологшо—эндэхи агитбригадай хүтэлбэрилэгшэ нүх. Татаурова гэгшэдэй тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһыень гэршэлжэ үгэнэ. Тэдэнэр болбол участок дээрээ ошожо агитаторнуудайгаа хүдэлмэриие шалгадаггүй, мүн баһа тэдэнэйнгээ хүдэлмэридэнь туһалдаггүй байна.

Ц. Д.

ХИЛЫН СААНАҺАА ТЕЛЕГРАММАНУУД

Японско корреспонденттэй, Риббентропой хөөрэлдөөн

Берлин, октябриин 6. (ТАСС). Германиин гадаада хэрэгүүдэй министр Риббентроп болбол японско «Ници ници» ба «Рсака майници» газедүүдэй гадаада-политическэ отделые хүтэлбэрилэгшэ, специальна корреспондент Кусиятатай уулзаба гэжэ германска информационно бюро мэдээсэнэ. Хөөрэлдөөнэй үедэ корреспондент болбол доорозаагдаһан асуудалнуудта министрһээ харюунуудые абаба:

Асуудал. Московско хэлсээе ба европейскэ политикада тэрээнэй хойшолонгые Та, господин министр, ямараар сэгнэхэ байнат.

Харюу. Урдын польско областьдо ба тэрээгээр хамта зүүн Европодохи оршомбайдалые элирүүлхэ ябадалда хүргэһэн, Германиин ба СССР-эй хоорондын хэлсэлгэнүүдэй ябасада ба результадуудта би ехэ хангагданхайб. Эдэ областьнуудта амагалан байдалые ба гуримые байгуулга хадаа энэ территори дээрэ ажаһууһан, гансал, элдэб олон арадуудай туһада ба зол жаргалда зорюулагдаһан бэшэ, Европодохи амагаланбэшэ байдалай энэ очагые зайлуулха гэһэн бүгэдэниитын миры байгуулхын тулада хэгдэһэн ехэ алхам гээшэ гэжэ би этигэнхэйб. Асуудалые иигэжэ журамшуулһан ябадал хадаа дайн сэрэг үүсхэгшэдтэ урок болохо ба мирнэ дуратай бүхы арадуудта үнэн зүрхэнһөө һайшаагдаха байна гэжэ би һананаб. Германи ба Советскэ Росси болбол таанар дайн сэрэгые хүсэнэ гүт, али мир гү гэжэ, өөһэдынгөө хамтын мэдүүлгэ соо Англи ба Францида дурадхаһан байна. Шиидхэбэри абалгань Баруун державнуудһаа дулдыдаха.

Асуудал. Германо-советскэ хэлсээн хадаа нэгэ талаһаа германо-японско, нүгөө талаһаа советскэ-японско харилсаануудта ямараар нүлөөлэхэ гэжэ Та, господин министр, һананабта.

Харюу. Хэдэн неделиин саадтаа Япони ба СССР-эй хоорондо хэгдэһэн хэлсээе би ехэ таатайгаар дуулажа абаһан байнаб. Энэ түрүүшын хэлсээн хадаа баһал Дальни Востокто мирые эсэслэн байгуулха хэрэгтэ положительно нэмэлтэ болоо гэжэ би һананаб. Энэ талаар эдэ оронуудай саашанхи алхам бүхэн хадаа Германиин зүгһөө халуунаар һайшаагдаха байна. Москвада баталагдаһан германо-советскэ хэлсээн, мүн Япони ба Германиин хоорондо ханибарисаагай харилсаанай байһан ушар хадаа эдэ оролдолгонуудай хүгжэлтэдэ туһа лэ болохо байна.

Асуудал. Господин министр, германо-советскэ хэлсээнһээ хойшо Германи хадаа мирэй ашатуһада үргэн выступлени хэжэ эхилээ гэжэ хэлсэнэд. Энэ хадаа германска правительствын бодото һанаашалгада таарана гү.

Харюу. Германи болбол дайн сэрэгые бэшэ, харин гансал мирые ходоо хүсэдэг байгаа. Польшотой хэгдэһэн дайн болбол фюрерэй бүхы үнэн һайн дурадхалнуудта эсэргүүсэн хэгдэһэн байна. Мүн баруун зүгтэ боложо байгаа дайе Германи бэшэ, харин Англи ба Франци соносхоһон байна. Хэрбээ мир баталахаар Германиин үшөө бэлэн байбашье, энэ хадаа шэнэ болоһон һонин бэшэ гээшэ. Яаба хээбэшье, баруун державанууд хадаа һаядаа шиидхэбэри абаха ёһотой байха. Дайн сэрэгэй английска үүсхэгшэдээр «гитлеризмые үгэйхэхэ» гэһэн, ондоогоор хэлэбэл, Германска арадые үгэйхэхэ гэһэн удхатай—ухаагүй заналтадань, баһал тиимэ германиин лозунгые, жэшээлхэдэ, «английска демократиие үгэйхэхэ», ондоогоор хэлэбэл, «британска империие үгэйхэхэ» гэһэн удхатай болохо лозунгые амжалтатайгаар эсэргүү табижа шадагхаха байна, гэбэшье, энэ хадаа минии һанахада мүн лэ ухаагүй хэрэг болоно.

Асуудал. Япони хадаа бүгэдэниитын хэрэгые байгуулаха хэрэгтэ өөрынгөө нэмэлтые баһал оруулажа шадаха байна гэжэ та, господин министр, һанана гүт.

Харюу. Зүүн Азида господствологшо держава, Япони хадаа дэлхэйн политикын бүхы асуудалнуудые шиидхэлгэдэ илангаяа ехэ удхашанартай гэжэ би һананаб. Баруун Европодо бодото дайн сэрэгые үүсхэлгэдэ ехэ дуратай, дайе үүсхэгшэд мүнөө үедэ олон оронуудта бии байһандань һэжэглэлтэгүй. Илангаяа германо-советскэ мирнэ мэдүүлгые тунхаглаһанай һүүлээр, хэрбээ хэблэлые хараад үзэхэ болоо һаа, эдэ үүсхэгшэд яажа хүдэлмэрилнэб гэжэ харахаар байна. Дайнай эдэ уласхоорондын үүсхэгшэд болбол английска ба французска арадуудые Германидэ хоротой болгохоо мүнөөдэр айнагүй, эдэнэр хадаа, жэшээлхэдэ, американска ба японско арадуудые бэе бэедэнь дурагүйнүүд болгохоо үглөөдэршье баһал айхагүй байха.

Хөөрэлдөөнэйгөө һүүлдэ Риббентроп мэдүүлбэ: «Энэ фактые Японидо мэдэрээ гэжэ би найданаб. Европодо мирые байгуулха ябадалда баһа тапайшье наци дуратай гэжэ би һананаб».

ГЕРМАНИДА ПОЛЬСКО ПЛЕННИГҮҮД

Брюссель, октябриин 8. «Суар» газета хадаа германска хэблэлһээ үндэһэ баримталажа, польско пленнигүүдтэй түрүүшын поезднууд Келнэдэ ерэжэ эхилэбэ, эдэнэр болбол Дюрен ба Шлейден городуудта дүтэ шадар Кельнын районд хи лагерьнуудта абаашагдаха байна гэжэ мэдээсэнэ.

(ТАСС).

Германска армиин верховно командованиин мэдээ

Берлин, октябриин 7. (ТАСС). Германска информационно бюро хадаа германска армиин верховно командованиин мэдээсэлые дамжуулна: «Коцка шадар капитулироваһан, польско үлэһэн сэрэгүүдэй дунда, дивизиин хоёр командирнууд ба зуугаад офицернүүд байба.

Баруун тээ, разведкые ябуулаха гэһэн дайсадай дозорой һэдэлгэнь сохигдоо. Хахад үдэрэй үедэ Боннын дүтэ шадар рейд дабан ниидэхые һэдэһэн, французска разведывательна самоледууд болбол германска истребительнүүдээр ба зенитнэ артиллереэр намнагдаһан байна. Годесберг шадар болоһон агаарай байлдаанда французска разведывательна самолет сохигдоо. Хоёрдохи самоледонь, Эйскирхен шадар бууха баатай болоһон байна. 4 хүнэй тоотой экипажань, тэрэнэй тоодо, генеральна штабай подполковник, плендэ абтаба. Манай талаһаа гээгдэлнүүд тухай мэдээн ороогүй.»

Французска коммюникэ

Париж, октябриин 8. Гавас агенство болбол военнэ ябуулганууд тухай доро дурсагдаһан коммюникые дамжуулана: «Мозелиин ба Саарай хоорондохи райондо, хоёр талаһаа артиллерийскэ деятельность тэмдэглэгдэнэ. Тэрэшэлэн, Цвейбрюккенэй урда тээ, хоёр талаһаа патрульнуудай деятельность тэмдэглэгдэнэ».

Гавас агенствын мэдээсэһэнэй ёһоор, октябриин түрүүшын неделдэ, французска флот хадаа Германида уридшалан томилогдоһон 30 мянган тонн товарнуудые бариба.

(ТАСС).

Ханькоудахи японско аэродромдо китадай авиациин добтолгые тодорхойлолго

Шанхай, октябриин 7. Китадай бомбардировщигууд хадаа Ханькоудахи японско аэродромые гэнэтэ бомбодобо гэжэ мэдээсэгдээ һэн. Сентрал ньюс агенствын мэдээсэһэнэй ёһоор, 64 японско самоледууд үгы хэгдэһэн гү, али ехээр гэмтээгдэһэн, ниидэлгын ба техническэ составай 130 хүн алуулаһан ба 300 хүн шархатаһан байна. Бензин хадагалдаг газарта болоһон түймэр хадаа 3 часһаа үлүүтэй үргэлжэлэһэн байна.

Гэнэтэ добтолоһон китайска бомбардировщигууд хадаа тэрэ үедэ аэродром дээрэ агаараар ниидэжэ ябаһан японско учебнэ хоёр самоледуудаар атаковалагдаһан байна. Хоюулаа, китайска бомбардировщигуудаар сохигдоо.

Китайска авиациин добтолго болбол городто тревожно байдалые бии болгоһон байна. Ханькоудахи аэродромые бомбодоһоной һүүлдэ, агаарай тревогонууд, нэгэтэ бэшээр соносхогдоһон байгаа.

Бомбодолгын боложо байха үедэ, китаддахи японско хүсэнүүдые командовалагша генерал Нисио шархатаа гэжэ «Саожанбао» газета бэшэнэ».

(ТАСС).

БАРУУН ФРОНТ ДЭЭРЭ

Париж, октябриин 8. Үсэгэлдэр, Рейнэһээ Мозель хүртэр байһан бүхы фронт дээрэ, ниитэ шангадал тэмдэглэгдэһэн байна гэжэ, Гавас агенство мэдээсэнэ. Муу уларитай үни удаан байбашье, үсэ элдэр үдэшэ энһөө эхилээд, фронтын олон тоото участогууд дээрэ патрульнуудай сэрэгэй ябуулгануудта ба Зигфридын линиие хамгаалагшадай багахан атакануудта, артиллерийскэ буудалганууд нэмэгдэһэн байна. Үсэгэлдэр, Мозель мүрэнэй райондо, германска артиллери, инициатива гаргаба, энэ болбол французска сэрэгүүдэй байһан газарнууды хүндэ буу зэбсэгүүдээр буудаж эхилэһэн байна. французска артиллери хадаа харюута ябуулганууды дары хэһэн байна.

(ТАСС).

* * *

Париж, октябриин 8. Мүнөө үглөөгүүр толилогдоһон коммюникэ соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Һуни хадаа нэмогохоноор үнгэрэбэ. Саарбрюккенэй баруун-урда, германска патрульнууд хадаа французска частьнуудай буудалгаар зайсуулагдаһан байна».

(ТАСС).

Советскэ-эстонско пакт тухай германска хэблэлдэ

Октябриин 8. (ТАСС). Советскэ-эстонско пактын удхые дамжуулаха зуураа, «Бергверкс-цайтунг» гэжэ германска промышленнэ кругуудай орган иигэжэ бэшэнэ: «Советскэ Росси болбол дахин шэнээр Балтийска далай дээрэдэхи хүсэн түгэс держава болобо. Дэлхэйн дайнай үедэ, эли мэдээтэй байһан Хийумаз (Даго) ба Саарамаа (Эзель) аралнууд болбол Рижскэ заливта господствовалана. Эстонёор, транзитно харилсаан тэрэшэлэн шухала байна, юундэ гэхэдэ, энэ болбол шухала товарнуудые түргээр ябуулаха арга үгэнэ, мүн хүйтэндэ багаар хүрдэг портнуудые хэрэглэхыень Советскэ Союзда зүбшөөрэнэ. Эстонско-советскэ хэлсээн болбол германо-советскэ договорто шухала нэмэлтэнь болоно».

Шубуунажалай фермэнүүдые эмхидхэхэ

Манай Бурят-Монгол республикада шубуунажалай фермэнүүдые эмхидхэхэ аргабайдалнууд баранда бии. Энэ болбол шубуунажалые амжалтатайгаар дэлгэрүүлһэн олон колхозуудай хүдэлмэреэр гэршэлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Зайграйска районой, Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүх. Зайграев) болбол тахяагай нэгэ фермэтэй. Хамта 332 тахянуудтай. Хэрбээ, энэ фермэнь үнгэрэгшэ жэлдэ 4600 түхэригэй доход үгөө һаа, мүнөө жэлдэ хамта 15000 түхэриг оруулһан байна. Тус ферма хадаа 1939 оной торшо соо 31500 үндэгэ үгэбэ.

Мүн Улан-Удын Пригородно районой, «ОСО» колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ тахяагай фермэһээ 4600 түхэригэй олзо олоо һэн.

Гэхэтэй хамта, дурсагдагша ажахы хадаа олонхи колхозуудта хэрэгсээгдэдэггүй байгаа. Республикын 500-аад колхозуудай оройдоо 26-дань шубуунажалай фермэнүүд эмхидхэгдэнхэй. Наркомзем болбол энэ хэрэгтэ анхаралаа табинагүй. Гадна, Зайграйска, Кабанскын, Зэдын, Яруунын ба бусад районууд шубуунажалай фермэнүүдые эмхидхэхэ бүхы аргабайдалнуудтай аад, мүнөө тон үсөөн фермэнүүдтэй, шубуунажалые хэрэгсээгээгүй дээрэһээ Кабанскын районой, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ тахяанайгаа дальбарайн 75 процентые үхүүлэһэн юм.

Һаяхан, БМАССР-эй Наркомземэй дэргэдэ болоһон, АЗО-нуудые даагшадай, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй ба фермэнүүдые даагшадай совещани хадаа шубуунажалай фермэнүүдые бүхы аймагуудта эмхидхэхэ гэжэ тогтообо.

Е. РИНЧИНОВА.

РЕСПУБЛИКА ДОТОР ТАРЯА ҺУРИЛЭЛГЭ БА СОХИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ, БМАССР-ЭЙ НАРКОМЗЕМЭЙ МЭДЭЭ

1939 он октябрь 5.

АЙМАГУУД	Дүүргэлтэнь проц. Таряа һурилэлгэ	Дүүргэлтэнь проц. Таряа сохилго
Баргажанай	100,0	58,1
Кяхтын	100,0	53,3
Бичүрай	98,9	56,8
Закаминай	97,2	22,5
Хориин	95,7	68,8
Кабанскын	93,2	28,0
Селенгын	85,7	40,9
Зэдын	85,0	46,0
Түнхэнэй	84,8	46,3
Яруунын	77,8	44.0
Заиграйска	66,6	62,2
Улан-Удын	62,1	30,3
Баунтын	46,5	11,0
М-Шэбэрэй	24,4	36,6
Тарбагатайн	21,6	24,4
Хойто-Байгалай	21,6	24,4
Хамта	78,0	44,9

НАТУРОПЛАТА ТУШААЛГА БА УРЭҺЭНЭЙ ССУДЫЕ БУСААЛГА ТУХАЙ, ЗАГОТЗЕРНОГОЙ МЭДЭЭ

1939 он октябрь 5.

АИМАГУУД	Дүүргэлтэнь проц. Натуроплата тушаалга	Дүүргэлтэнь проц. Урэһэнэй ссудые бусаалга
Яруунын	54,4	30,4
Түнхэнэй	47,8	40,9
Кяхтын	46,9	50,6
Тарбагатайн	36,3	61,5
Селенгын	32,5	55,7
Кабанскын	27,6	70,0
Бичурай	23,3	54,1
М-Шэбэрэй	21,7	59,1
Улан-Удын	18,8	6,5
Заиграйска	18,2	54,3
Баргажанай	13,4	37,1
Зэдын	11,6	9,3
Баунтын	—	—
Закаминай	—	—
Хамта	27,4	42,3

НЮТАГАЙ ҺОНИНУУД

Кадрнуудые олоор бэлэдхэжэ байна

БМАССР-эй хөлхөө холбооной управлени болбол Улан-Удэ городто, курснуудые эмхидхэһэн байна. Тодорхойлон хэлэбэл, телеграфна линиие шалган харагшадай 6 һарын курс болбол августын 15-һаа занятяа эхилһэн байна. Энэ курсдань 19 хүнүүд һуража байна. Хоёр һара хахадай телефонистнуудай курсые 19 хүнүүд, октябриин 5-да дүүргэжэ гараба. Мүн эндэ, морзистнуудай курсада 16 хүнүүд һуралсажа байнад. Тиигээд, ноябриин 7-до, дүүргэхэнь.

Тэрээнһээ гадна, 25 хүнүүд хадаа тусхайта ажалһаа таһарангүй, 6 һарын шофернуудай курсда һуралсана. Эдэнэр болбол курснуудаа дүүргээд, хөлхөө холбооной управлениин системэнүүдээр хүдэлмэрилхэ байна.

Д-Ц

100 АНДАТОРНУУД

Октябриин эхеэр, Хойто Байгалай аймагта, Тыйскэ нуурһаа 100 андаторнууд баригдаһан байна. Тэдэнь, андаторнуудые үсхэхэ колхоздо эльгээгдэбэ.

Ангуудые амидыгаар барилга

Бурят-Монголой заготпушнинын контора болбол 1940 оной торшо соо, ангуудые амидыгаар барилгын планиие баталаа. Андаторнууд, американска норканууд, булганууд г. м. барихаар харагдаба.

Тэрээнһээ гадна, ангууриин газарнуудые шэнжэхэ ба тэдэнэй учет абаха хэмжээябуулганууд эхилбэ.

ШЭНЭ ПРОМАРТЕЛЬНУУД

Үнгэрэгшэ сентябрь һара соо Баргажанай аймагта хоёр шэнэ промартельнууд эмхидхэгдэһэн байна. Мүн баһа, Яруунын аймагта модо болбосоруулха ба хубсаһа, гутал оёхо промартель эмхидхэгдээ. Эдэ артельнууд хадаа ашаглалгада оруулагдаһан байна.

БАРУУН УКРАИНА

Баруун Украинын хүнзонойнь тоо 9 миллион шахуу юм. Тэрэнэй территори дээрэ, Львов город (316 мянган хүнзонтой), Луцк (43 мянга), Станиславов (71 мянга), Тарнополь (40 мянга) ба бусад городууд байдаг.

Хадын баялигуудай ехэшэг (шулуун нүүрһэ, калийна дабаһан ба бусад) элбэг бии ба хүнзонойнь тооной олон байбашье, Баруун Украина болбол польско пануудай эзэрхэн байһанай результадта, гээгдэнги, аграрна орон мүн. Хүнзонойнь 90 процент хадаа хүдөө ажахытай байдаг; орой 10 процентэнь Львовско ба бусад воеводствнуудай хадын-түмэрэй ба хүнгэн промышленностьнүүдтэ байдаг юм.

Һүүлэй 10 жэлэй торшо соо, Баруун Украинын промышленностинь, гансаханшье хүгжөөгдөөгүй бэшэ, харин 40 процент хороһон байна. Баруун Украинын олонхи районуудта, военнэ ведомствын тусгаар зүбшөөрэлгүйгөөр ямар нэгэн юумые байгуулха, шэнэ предприятинуудые нээхэ ябадал юрэнхыдөө хоригдоһон. Предприятинуудта хүдэлмэришэдые эксплоатацилга хадаа тон ехэ хэмжээдэ хүрэһэн. Волынскэ воеводствын хүдэлмэришэдэй заработна дунда хүлэһэнынь, Варшавска воеводствын хүдэлмэришэнэй зарплатаһаа хоёр дахин шахуу бага байгаа.

Имагта гээгдэнги ябадал хадаа хүдөө ажахын талаар господствовалһан байна. Баруун Украинада байдагта адли, тиимэ муу ургасанууд, үйлэдбэриин тиимэ өөдэгүй техника, Баруун Украинын деревнидэ боложо байһан тиимэ хатуу шанга эксплоатаци Польшын ямаршье газартань байгаагүй.

Польско помещик болбол Украинска деревнидэ, хизаарлашагүй ехэ эзэнынь байгаа. Газарай площадайн хахадһаа ехэнхинь (52 процент) тон ехэ помещигүүдэй гарта байдаг һэн. Станиславовска воеводстводо 630 польско помещигүүд хадаа газарай бүхы площадайн 60 шахуу процентые эзэлдэг һэн, тиихэдэ 200 мянга гаран таряашадай жэжэ ажахынууд болбол газарай площадайн дүрбэнэй нэгэнһээ үлүүтэй хубиие эзэлдэг байгаа. Таряашадай ажахынуудай дунда, жэжэхэн ядуу ажахынууд ехэнхин байдаг һэн. Баруун Украинын таряашадай бүхы ажахынуудай 50 процентһээ үлүүтэйнь хадаа ажахы бүхэнэй хоёр гектарһаа үлүү бэшэ газарые элдүүрилэдэг һэн. Таряашадай ажахынуудай хахадань моригүй, таряашадай 25-30 процентань орой ганса гансахан моритой байгаа.

Хахад феодальна үлэгдэлнүүдэй сетеэр хүрмэлдэһэн, сэг үргэлжэ шангадажа байһан налоговой прессээр (1938 ондо налогуудые түлэлгэдэ, орооһо ба бусад продуктнуудые худалдалга хадаа таряашадта, 1924 онойхитой сасуулбал дүрбэ дахин ехээр хүрэһэн байна) хашагдаһан, таряашадай жэжэхэн ажахынууд болбол дарлалтын ба һандаралтын хохидолдо оруулагдаһан байна.

Үнгэрһэн жэлдэ, Баруун Украинын деревнидэ ябаһан, «Пти Паризьен» гэжэ французска газедэй корреспондент хадаа, гурбан гектар газар элдүүрилдэг таряашанай доро дурсагдаһан бюджедые жэшээдэ харуулһан байна. Энэ таряашан болбол дунда жэшээгээр 2440 килограмм хара таряа хуряадаг. Тэрэнэйнь 1900 килограмм хадаа налогуудые түлэлгэдэ, өөрынь ажахын ба бүлэеэ хубсалуулгын эгээл шухала гаргашануудта зорюулагдадаг байна. Тиин, оройдоо 500 килограммань үлэнэ. Энээгээрээ бүхэли жэлэй торшо соо бүлынгөө 7 хүные ба яяр морёо тэжээхэ хэрэгтэй болоно.

Газар багатай таряашад болбол гансаханшье помещигүүд ба кулагуудай эксплоатацилгада хашагдадаг байгаагүй. Польско правительство хадаа Баруун Украинада «осаднигууд» гэжэ нэрэлэгдэдэг «польско элементые» саг үргэлжэ асарадаг һэн. Эдэнэрэй тон олонхинь албаа дүүргэһэн польско офицернүүд, унтер-офицернүүд байдаг һэн. Эдэнэр болбол украинска таряашадай хүзүүн дээрэ, правительствоһаа газарнуудые абадаг һэн. Тиимэ «осадническэ» ажахынууд хадаа Баруун Украинада, 10 мянга шахуу байгаа. Зүүн воеводствэнуудта «осаднигуудые» асаража, польско колонизаторнууд болбол ехээр вобожо байһан украинска таяраашадай эсэргүүсэлгые дарахын тула өөһэдтөө тулгууриие олодог һэн. Экономическа дарлалтатай нэгэн хамта, Польско буржуази ба помещигүүд болбол украинска национальна культурые эгээл зэрлиг ёһоор хабшадаг, политическэ үзэгдөөгүй дарлалтануудые бии болгодог һэн.

1939 оной эхиндэ «Экономист» гэжэ Лондонско журнал иигэжэ бэшээ һэн:

«Нэн түрүүн, полягууд хадаа украинска провинцинуудта автономи олгохобди гэжэ найдуулдаг байгаа, үнэндөө эдэнэр болбол өөһэдынгөө уялгые дүүргэхэ гэжэ хэзээдэшье һанаагүй. Харин эдэнэр болбол Украинска нациие эли болохоор хашаһан ба хашажашье байна. Украинцануудай үзүүлһэн эсэргүүсэлгэ хадаа польско засагуудаар тон хатуу зэрлигээр дарагдана. Мүнөө, тухайлхада, польшодо ажаһуудаг украинцанууд шэнги тиимэ хатуу муухайгаар дарлуулажа байһан арад, Европодо байхагүй даа».

Түрэлхи хэлэн, культурна нэгэдэл, һургуули, хэблэл хадаа тон хатуугаар мүрдэгдэдэг һэн. Украинска культурна учреждениинүүд ба һургуулинууд хаагдаһан байна. 1919 ондо, Баруун Украинада, 3500 украинска һургуулинууд бии гэжэ тоологдодог һэн. 1930 он хүртэр, тэдэнэр хадаа 1 мянгаһаа үсөөхэн үлэһэн байна. Мүнөө үедэ, орой 200 шахуу һургуулинууд бии юм. Польшодохи 743 профессиональна һургуулинуудһаа, оройдоо 7-йынь украинска һургуулинууд. Польшодо нэгэшье украинска университет байхагүй. Львовто байдаг украинска театр хадаа үшөө 10 жэлэй саад тээ хаагдаа һэн.

Украинска хүнзон болбол политическэ эрхэгүй байгаа. Польско бэшэ национальностиин хүнүүд хадаа судай уялгада байха ба административна аппарадта юрэнхыдөө хүдэлмэрилхэ эрхэгүй һэн. Правительство хадаа украинска деревнинүүдтэ болостной старшинануудаар, гансахан полягуудые томилодог байгаа. Польско бэшэ национальностиин хүнүүдые, армида офицерскэ уялгануудта табидаггүй һэн.

Баруун Украинын ажалшад болбол польско эзэмдэгшэдтэ эсэргүү, эксплоатациин режимдэ ба национальна дарлалтада эсэргүү тэмэсэлдэ нэгэтэ бэшэ оролсоһон байна. Таряашадай 1921-1923 онуудай хүдэлөөн, 1924-1925 онуудта Волынидэ болоһон таряашадай байлдаан, 1930 ондо Зүүн Галицида болоһон восстани, Львовой райондохи выступлени ба тэрээнтэй хамта, 1932 ондо Волынидэ болоһон партизанска дайнай ехэдэлгэ эсэстээ, 1936 ондохи таряашадай хүдэлөөн ба 1937 ондо Баруун Украинада тусгаар ехэ выступлени—бултаараа дарагдаһан байна.

Эдэ бүхы хадаа үсэгэлдэр болоһон байна. Мүнөөдэр, Баруун Украина болбол илаһан социализмын оронои ахадүүгэй туһалагша, өөрынгөө хүгжэлтын шэнэ эпоходо, мирнэ ажалайгаа ба зол жаргалайгаа эпоходо оробо.

Сэрэгээр бутасохилгын результадта, польско правительствын байхаяа фактическа болиходо ба Польшодо байдаг Белоруссиин ба Баруун Украинын арадуудай хээрэ хаягдахадань, советскэ правительство болбол унаһан польско гүрэнэй территори дээрэ ажаһуудаг нэгэ шуһата ахадүүнэр украинцанууд ба белоруссуудта ахадүүгэй туһаламжа үзүүлхые өөрынгөө священнэ уялга гэжэ тоолоһон ба Баруун Белоруссиин ба Баруун Украинын хүнзоной ажабайдалые ба зөөринүүдые өөрынгөө хамгаалалга доро абахын тула хилые дабажа гараха гэһэн приказые сэрэгүүдтээ үгэхэ тухай Улаан Армиин главна командованида захиралта үгэһэн байгаа.

Манай ахадүүнэр баруун украинцууд ба баруун белоруссууд болбол, тэдэниие, национальна дарлалтаһаань, польско пануудай ба помещигүүдэй дарлалтаһаа сүлөөлһэн, гайхамшаг Улаан Армиие баяраар ба һайшаалгаар угтана.

И. МАВРИН.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес: Центросоюзная, 19, телефон редактора 3—44 отв. секретарь 3—23. Сельхозотдел — 7—55, отдел кадров—5-07.

Типография НКМП БМАССР. Бурглавлит № 1787